

Els greuges de cori
a la Catalunya del segle XVI

Tesi per a la col·lació del grau de doctor en Dret
presentada pel llicenciat Oriol OLEART i PIQUET,
dirigida pel Catedràtic d'Universitat
i Professor Emèrit de la UAB Dr. Joaquín Cerdà Ruiz-Pons

Facultat de Dret, Universit. de Barcelona

Curs acadèmic 1991-1992

Fonts documentals

Descripció de la classificació de les fonts

La classificació de les fonts documentals ha estat fixada, d'acord amb els següents criteris, en:

a) *Fonts directes*: Les que tracten directament la matèria.

b) *Fonts indirectes*: Les que, sense ocupar-se'n directament, hi fan abundoses i importants referències.

c) *Fonts complementàries*: Fons de caire divers que ajuden a completar-ne algun aspecte concret, o que proporcionen alguna informació de tipus puntual.

Fonts directes

Les fonts documentals que tracten específicament matèria de greuges són conservades, fonamentalment -però no exclusivament-, a l'Arxiu Reial de Barcelona, és a dir, a l'actualment conegut com a Arxiu de la Corona d'Aragó.

En examinar el material localitzat, tenim d'una banda, els volums de sentències, que formen una part important de la sèrie *Vària* del fons de *Cancelleria* ⁽¹⁾, a més d'alguns altres que pertanyen al fons *Generalitat*. Tenim també els compartiments i les èpoques, que són al

¹ Segons CUNYALEI BUSTEYSS, *Guía ...*, p. 121, es tracta de "Sentencias dictadas por los provisoros de greuges (agravios) nombrados por las Cortes. A. 1503-1707. Doce vol. Núms. 9 a 20".

fons Generalitat (2). Els processos de greuges es troben 'dipositats' en Generalitat i Audiència -pertanyen, però al fons de Cancelleria-, i han estat inventariats recentment com a documentació definitivament no consultable atès el delicat estat de conservació en què es troben (3).

Fonts indirectes

Els processos de cort proporcionen nombroses informacions i referències al procediment que se seguia per a satisfer els greuges. Tant són al fons Cancelleria com a Generalitat (i encara algun al de Reial Patrimoni), a més dels de l'arxiu de l'estament reial, conservats a l'Institut Municipal d'Història. Se'n conserven tres volums a l'arxiu de l'Arquebisbat de Tarragona, corresponents al malmès arxiu de l'estament eclesiàstic.

2 Segons GONZALEZ MURTEBISE, *Guía ...*, p. 151, es tracta de llibres privatis del càrrec de diputat que són el "*Repartimiento entre los agraviados que ganaron sentencia de los provisores designados por las Cortes según tarifas formadas al efecto, de la porción de los fondos del servicio al Rey que aquéllas reservaron a la Diputación para este fin.- Copias de las sentencias, cuentas, balances y memoriales de este asunto, encomendado al Escribano mayor. A. 1518-1605. Quince vols.*"; a la p. 152 n'enumera les Apoques (nou vols.), els anys extrems de les quals posa entre 1532 i 1705.

3 En la descripció dels fons que fa GONZALEZ MURTEBISE (*Guía ...*, p. 146-147), són citats 38 volums facticis i un centenar de lligalls. Els límits temporals són 1375 i 1706.

Fonts complementàries

Fonts procedents de diversos fons (4) i de diferents institucions (5), com ara l'Arxiu Històric «Fidel Fita» d'Arenys de Mar, el Monestir de San Lorenzo del Escorial, o la Biblioteca Nacional de Madrid (6).

Llista de la documentació referent als greuges del fons Cancelleria Reial de l'ACA

I. Sèrie VARIA

- 9 Sentències de 1503, 1510, 1512
38 f.; sense núm.; bo; paper; sense index. [1503]: 17 f.; hi ha fulls intercalats. Foliació i numeració neves. [1510]; 16 f. Foliació i numeració neves. [1512]; 3 f. + 2 f. Foliació i numeració neves.
- 10 Sentències de 1520
36 f.; amb núm.; reg.; paper; sense index. Foliació i numeració coetànies.
- 11 Sentències de 1528
s.f.; reg.; paper. [format: 30 x 12 ca, són minutes]; a la solapa de la coberta hi ha fulls de documentació que hi està relacionada.
La portada diu: "*Liber conclusionum et deliberationum factarum per dominos provisores gravaminum per curiam et cesaream regiam Majestatem assignatos in curiis celebratis Montissoni in anno 1528*".
- 12 Sentències de 1532
s.f.; reg.; paper. [format: 30 x 12 ca, són minutes de les sentències]; a la solapa de la coberta hi ha fulls de documentació que hi està relacionada.
- 13 Sentències de 1534
116 f.; amb núm.; bé; paper; amb índexs. Foliació i numeració coetànies.
Al final hi ha la llista de les sentències lliurades: "*Las sentèncias que s són tretes en forma del present llibre*".
- 14 Sentències de 1538
65 f., reg.; paper; amb index. Foliació i numeració coetànies.

4 ref. a alguna sent. esborrada de l'ACA

5 ref. al material de la BNB

6 pensar en citar doc. o dir que se citen en llocs adjunts

- 15 **Sentències de 1543**
43 f.; bo; paper; amb index. Foliació i numeració coetànies.
- 16 **Sentències de 1552**
43 f.; amb n.º.; reg.; paper; amb index. Foliació i numeració coetànies.
- 17 **Sentències de 1585**
55 f.; amb n.º.; bo; paper; amb index. Foliació i numeració coetànies.
- 18 **Sentències de 1599**
47 f.; bo; paper; amb index. Foliació coetània. Numeració neva.
- 19 **Sentències de 1701-02**
165 f. (per les dues cares); bo; paper; amb index.
- 20 **Sentències de 1707**
70 f.; bo; paper; amb index. Numeració i foliació coetànies. A partir n. 128 numeració neva.

Llista de la documentació referent als greuges del fons Generalitat de l'ACA

- 448 **Apoques de 1528 [= 1532-1533]**
118 f.; mal.; paper. (la portada diu que va de 1532 a 1533).
- 449 **Apoques de 1552 [= 1558-1591]**
170 f.; bo; paper. (cronològicament va de 1558 a 1591).
- 1077 **Sentències de 1520**
original, 19-11-1520; 22 f.; 136 sent.; bo; perg.; sense index. Foliació neva. Numeració coetània.
- 1078 **Sentències de 1529**
còpia simple, 10-05-1529; 72 f.; 183 sent.; reg.; paper; amb index. Numeració coetània. Foliació posterior.
- 1079 **Sentències de 1529**
còpia autèntica, 10-05-1529; 65 f.; sense n.º.; bo; paper; sense index. Numeració (gairebé nul·la) i foliació posteriors.
- 1080 **Compartiment de 1529, balanços i tarifes**
254 f.; bo; paper; amb index.
- 1081 **Dates del reservat per corts**
(1528, 1534, 1537, 1542, 1547, 1553, 1564)
89 f.; bo; paper. [f. 1-26]: cort de 1528 (del 09-03-1530 al 09-09-1556); [f.27-40]: cort de 1534 (del 23-03-1538 al 18-06-1548); [f.41-52]: cort de 1537 (del 22-04-1545 al 06-06-1566); [f.53-58v]: cort de 1542 (del 11-08-1550 al 06-06-1567); [f.60-69]: cort de 1547 (del 31-12-1553? al 05-05-1568); [f.70-77v]: cort de 1553 (del 11-12-1558? al 05-05-1568); f.79-89v]: cort de 1563-64 (del 06-06-1565 al 22-03-1576)]. Es tracta d'un volum escrit tot de la mateixa mà, fet que suggereix que es pugui tractar d'una mena d'estat comptable, destinat probablement a la cort de 1585. Presenta una segona comprovació de cada una de les partides i conté algun aspecte-poc-clar, com ara el fet que no coincideixen les dates que recull el volum -

les quals tampoc no serveixen necessàriament l'ordre cronològic amb les de les èpoques signades (v. però la descripció dels volums d'èpoques), i una excessiva i--ocspitosa fragmentació dels pagaments que s'encavalla amb una, no sempre explicable, dilació i separació en el temps en què se fan efectius parcialment els crèdits.

1082 Èpoques de 1533-34 [= 1537-1567]

186 f.; reg.; paper. (1537, darrer full és del 21-07-1567). Fa l'efecte que ha estat realitzat en una sola tongada. Gairebé ratllat pel notari totalment.

1083 Sentències de 1538

còpia autèntica, 19-09-1538; 90 f.; núm. posterior; reg.; paper; sense índex.

1084 Compartiment amb sentències de 1538

/2 *Sentències*: còpia simple, 19-09-1538; 68 f.; bé; paper; amb índex.

/1 *Compartiment 1538*: 130 f.; reg.; paper; amb índex.

1085 Èpoques de 1537 [= 1555-1563]

209 f.; reg.; paper. fa l'efecte que ha estat realitzat d'una sola tongada. Gairebé ratllat pel notari totalment. Aspecte sumament similar (coetani?) al vol. 1089, malgrat l'aparent desfasament temporal.

1086 Compartiment amb sentències de 1543

/2 *Sentències*: còpia simple, 14-07-1543; 81 f.; amb núm.; bo; paper; amb índex.

/1 *Compartiment 1543*: 126 f.; reg.; paper; amb índex.

1087 Èpoques de 1542 [= 1550-1567]

90 f.; reg.; paper. [la inscripció és de 1550, darrera de 1567]. Fa l'efecte, almenys fins al f. 80 i escaig que ha estat realitzat en una sola tongada. Gairebé ratllat pel notari totalment.

1088 Compartiment amb sentències de 1548

/2 *Sentències*: còpia simple, 06-10-1548; 117 f.; bo; paper; amb índex.

/1 *Compartiment 1548*: 113 f.; bo; paper; amb índex.

1089 Èpoques de 1547 [= 1555-1568]

152 f.; reg.; paper. (cronològicament de 1555 a 1568). Fa l'efecte que ha estat realitzat en una sola tongada. Gairebé ratllat pel notari totalment. Aspecte sumament similar (coetani?) al vol. 1085, malgrat el desfasament temporal.

1090 Sentències de 1553

còpia simple, 27-10-1553; 86 f.; bo; paper; amb índex.

1091 Compartiment de 1553

118 f.; bo; paper; amb índex.

1092 Sentències de 1565

còpia autèntica, 23-01-1565; 56 f.; sense núm.; bo; paper; sense índex.

- 1093 Compartiment amb sentències de 1565**
/2 *sentències*: còpia simple, 23-01-1565; 94 f.; reg.; paper; amb índex.
/1 *compartiment 1565*:
135 f.; reg.; paper; amb índex.
- 1094 Sentències de 1585**
còpia autèntica, 06-10-1586; 52 f.; sense núm.; bo; paper; sense índex.
- 1095 Compartiment amb sentències de 1586**
/2 *sentències*: còpia simple, 06-10-1586; Amb núm.; 84 f.; reg.; paper; amb índex
/1 *compartiment 1586*: 185 f.; reg.; paper; amb índex.
- 1096 Èpoques de 1585 [= 1587-1607]**
164 f.; bo; paper; amb índex. (cronològicament, 1587-1607); (Doc. diòcesi d'Elna 24-set-1586). Sembla que prové d'una tradició més versemblant que no els altres volums d'èpoques, però també tot el volum és escrit per la mateixa mà.
- 1097 Compartiment i èpoques de 1599**
/1 *compartiment 1599*: 7 f.; bo; paper; amb índex.
/2 *èpoques de 1599* [= 1601-1609]: 153 f.; bo; paper; amb índex. (cronològicament, 1601-09)
- 1098 Èpoques de 1701-02 [= 1705]**
64 f., reg.; paper. (és un esborrany de les èpoques de la cort). Respon més que no els altres volums a l'aspecte arxivístic d'un llibre d'èpoques.
- 1103 Documentació factícia de la cort de 1503**

Bibliografia

* A *

Ramon d'ABADAL i de VINYALS

Pere el Cerimoniós i els inicis de la decadència política de Catalunya; Barcelona (Ed. 62, "Llibres a l'abast, 95") 1972.

Versió catalana de l'estudi que prologà el vol. XIV (Espanya cristiana, Crisi de la reconquesta, Luchas civiles) de la *Historia de España, dirigida por Ramón MENÉNDEZ PÍZAL*, Madrid (Espasa Calpe) 1966, p. ix-cciii.

Ramon d'ABADAL i de VINYALS / Jordi RUBIÓ i BALAGUER

"Notes sobre la formació de les compilacions de «Constitucions y altres Drets de Catalunya» i de «Capítols de Cort referents al General»", en *Estudis Universitaris Catalans*, núm. IV (1910), p. 409-445.

Recollit en Ramon d'ABADAL i de VINYALS, *Deis Visigots als catalans*. Volum II. La formació de la Catalunya independent, [ed. a cura de J. Sobrequés i Callicó], Barcelona (Ed. 62) 1970, p. 381-403.

A. M. ADROER / G. FELIU

Història de la Taula de Canvi de Barcelona, seu fundacional de Caixa de Barcelona, Barcelona (Caixa de Barcelona) 1989.

Real Academia de la Historia

Colección de Córtes de los antiguos reinos de España, por la ..., Catálogo, Madrid (Imp. J. Rodríguez) 1855.

Actas

de las Córtes de Castilla publicadas por acuerdo del Congreso de los Diputados, á propuesta de su comisión de gobierno interior, Madrid (Impr. viuda é hijos de J.A. García) 1877 (vol. I) [cortes de 1563].

El vol. LX (3) correspon a Madrid (Real Academia de la Historia) 1988. [cortes de 1658].

E. R. ADAIR

"The Petition of Right", en *History*, núm. 5 (1920), p. 99-103.

Guido d'AGOSTINO

Le Istituzioni parlamentari nell'Ancien Régime; Napoli (Guida Ed., "Esperienze, 64") 1980.

Mariano AGUILÓ y FUSTER

Catálogo de obras en lengua catalana impresas desde 1474 hasta 1860, Barcelona-Sueca (Curial, "Documents de cultura facsímils, núm. 8") 1977.

| Es la reedició anastática de la de Madrid (Suc. Rivadomeyra) 1923.

Ricard ALBERT / Joan GASSIOT

Parlaments a les Corts catalanes; Barcelona (Barcino, "Col. Els Nostres Clàssics", núm. 19-20) 1928.

| N'hi ha reedicions posteriors.

Martim de ALBUQUERQUE

Jean Bodin na Península Ibérica. Ensaio de história das ideias políticas e de direito público, Paris (Fundação Calouste Gulbenkian / Centro Cultural Português, "Cultura medieval e moderna / XI") 1978.

Album

E. Lousse, Leuven / Paris (Nauwelaerts) (s.a.), 4 vols.

| A les p. 205-262 (esp. 219-234) del vol. 4 hi ha l'«Index bibliographicus prof. E. Lousse».

Album

François Dumont, Bruxelles (Ed. de la Librairie Encyclopedique [= "Études présentées à la Commission ..., LX"]) 1977.

| A les p. 11-14 hi ha les "Bibliographies des travaux de François Dumont".

Antoni MA ALCOVER / Francesc de Borja MOLL

Diccionari català-valencià-balear, Ciutat de Mallorca (Ed. Moll) 1978 i ss., 10 vols. (2a ed.).

J[ohn]. W[illiam]. ALLEN

A History of Political Thought in the Sixteenth Century, by --, London (Methuen) 1941 (2a ed.).

María Paz ALONSO ROMERO

El proceso penal en Castilla. Siglo XIII - XVIII, Salamanca (Universidad [= Acta Salmanticensis, 42]) 1982.

"Las Cortes y la administración de la justicia", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 501-563.

"La monarquía castellana y su proyección institucional (1230-1350)", en *Historia de España Menéndez Pidal* (dirigida por José María Jover Zamora), Tomo XII ([= "La expansión peninsular y mediterránea (c. 1212-c. 1350). Vol. 1. La Corona de Castilla"], Madrid (Espasa-Calpe) 1990, p. 507-577.

Sabino ALVAREZ-GENDIN

Las cortes españolas, Oviedo (Secretariado de Publicaciones de la Universidad de Oviedo / Tip. La Cruz) 1947.

| L'autor era rector i catedràtic de Dret administratiu de dita universitat i "procurador en cortes".

Dr. ANOTNAS

Los Concelleres y el Consejo de Ciento en Barcelona, y las Córtes en Cataluña, Con su reseña histórica desde su origen hasta que acabaron en el Reynado del señor D. Felipe V; Barcelona (Imp. de Francisco Garriga) 1838.

| Amb el mateix títol se'n conserva el ms. (A-4) a l'INHD.

Perry ANDERSON

El estado absolutista, Madrid (Siglo XXI, "Historia") 1987 (8a ed.).

| La primera edició de l'original *Lineages of the Absolutist State* és de 1974.

José ANGLADA

Bosquejo histórico de la Legislación Catalana, desde su constitución en estado independiente después de la conquista y expulsión sarracena hasta el decreto de la Nueva planta; leído en la Real Academia de buenas letras de Barcelona por el socio --, en la sesión literaria del 22 de Junio de 1837.

| Exemplar manuscrit, conservat a la RABLD. lligall 5/11

Léonce ANQUEZ

Histoire des assemblées politiques des réformés de France; Paris (A. Durand) 1859.

M. ANTOINE

Le dur métier de roy. Études sur la civilisation politique de la France d'Ancien Régime, Paris (PUF, "Histoires") 1986.

Antoni M. ARAGÓ

"Der katalanische Adel im Parlament von Lerida (1214)", en *Archiv für Sippenforschung*, XXVIII Jahrgang (nov 1972), Heft 48, p. 593-599.

José Antonio ARMILLAS VICENTE

"Aragón visto por un humanista: Pedro Mártir de Anglería", en *Estudios del Departamento de Historia Moderna*, 3 (Zaragoza, 1974), p. 25-39.

Jon ARRIETA ALBERDI

El Consejo supremo de la Corona de Aragón (1494-1707), Universidad de Barcelona, Facultad de Derecho, febrero 1987, 2 vols.

| Tesi doctoral inédita.

"El Consejo de Aragón y las Cortes catalanas", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 245-255.

Miguel ARTOLA

La Hacienda del Antiguo Régimen, Madrid (Alianza, "Alianza Universidad Textos, 42") 1982.

"Atribuciones de las cortes en materia fiscal", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 137-142.

Fernando de ARVIZU

"Las Cortes de Navarra en la edad moderna (Estudio desde la perspectiva de la Corona)", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 593-632.

Assemblées

d'états [500 ans de vie parlementaire en Belgique, 1464-1964]; Leuven-Paris (Nauwelaerts) 1965.

Association

des historiens modernistes des Universités, Les assemblées d'état, Colloque de 1979, Paris (s.n., "Bulletin n° 4") 1980.

François AUTRAND

Pouvoir et société en France (XIVe-XVe siècles), Paris (PUF, "Dossiers Clio") 1974.

J. César AYATS WITUER / F. UDINA / P. SERAFÍN

La "Taula" de Cambio de Barcelona (1401-1714), Barcelona [Banco Español de Crédito] 1947.

* B *

Joan BADA

Situació religiosa de Barcelona en el s. XVI, [Barcelona] (Ed. Balma / Facultat de Teologia de Barcelona (Secció de Sant Pacià), Departament d'Història, "Col·lectànea Sant Pacià, Sèrie Històrica - I"), [1970].

Víctor BALAGUER [i CIRERA]

Bellezas de la historia de Cataluña; Barcelona 1853.

Historia de Cataluña y de la Corona de Aragón. escrita para darla a conocer al pueblo, recordándole los grandes hechos de sus ascendientes en virtud, patriotismo y armas, y para difundir entre todas las clases el amor

al país y la memoria de sus glorias pasadas; 5 vols.;
Barcelona 1860-1863.

J. Norman BALL

"The Petition of Right in the English Parliament of 1628",
en *Album E. Lousse*, IV, Paris-Louvain (Nauwelaerts)
(s.a.), 4 vols., p. 43-64.

Joseph BALON

"La société d'Ancien Régime. Une introduction historique à
la Civilisation moderne", en *Standen en Landen*, IX
(1955), p. 79-91.

| Es una ressenya de l'obra *La société d'ancien régime*, d'Émile LOUSSE.

Juliusz BARDACH

"Gouvernants et gouvernés en Pologne au moyen-âge et aux
temps modernes", en *RSJB*, XXV (1965), p. 255-285.

"Le pouvoir monarchique en Pologne au moyen age", en *RSJB*,
XXI (1969), p. 563-612.

Jaume BARTWOLÍ ORPÍ

La cort de 1701-1702, [Tesina de llicenciatura] Dirigida pel
profesor (sic) Ernest Belenguer i Cebrià, 2 vols.,
[UAB] [1978].

| Memòria de llicenciatura inèdita.

"La cort de 1701-1702: un casí truncat", en *Recerques*, núm.
9, (Barcelona, 1979), p. 57-75.

Ernesto BELENGUER CEBRIÀ

La Corona de Aragón en la época de Felipe II, [Valladolid]
(Universidad de Valladolid, Facultad de Filosofía y
Letras, Cátedra "Felipe II", Colección "Síntesis", VII)
[1986].

Cortes del reinado de Fernando el Católico, Valencia
(Universidad de Valencia, Departamento de Historia
Moderna, "Monografías y fuentes, 4") 1972.

"Un balance de las relaciones entre la corte y el país: los
greuges de 1599 en Cataluña"; en *Estudis. Revista de
historia moderna*, 13 (1987), p. 99-130.

"Entorn de les darreres Corts catalanes a l'edat moderna:
una institució periclitada?", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 168-172.

"La legislació político-judicial de les corts de 1599 a
Catalunya", en *Pedralbes, Revista d'Història Moderna*, 7
(1987), p. 9-28.

Pere BELLUGA

*Speculum principum ac iustitiae excellentissimi utriusque
iuris doctoris, Petri Belluga, Quo Regalium,
amortizationum, fiscalium, usurarum, decimarum, &*

omnium gravaminum, omnesque quotidianas materias, nusquam antea ita enucleatas, irrefragabiliter deciduntur. [...]; Parisiis (Galliatò Prætensi) 1530.

Juan BENEYTO PÉREZ

"Jaime Callís y su Tratado de las Cortes", en *IX International Congress of Historical Sciences*, Paris 1950, Louvain (Bibliothèque de l'Université [= "Studies presented to the International ... , XI"]) 1952.

| Recollit en Anciens Pays et Assemblées d'États, IV.

Gabriel BERARD [i GASSOL]

Discurso breve sobre la celebración de Cortes de los Fidelísimos Reynos de la Corona de Aragón, del doctor Gabriel BERARD ..., relator en ... S.S.R.C. de Aragón, por orden y comisión del mismo Consejo ...; [s.l.] 1626.

Jean BÉRENGER

Finances et absolutisme autrichien dans la seconde moitié du XVIIe siècle; Paris (Public. de la Sorbonne / Imp. nationale, "Univ. Paris IV, Paris-Sorbonne, série Sorbonne, 1") 1975.

Les «gravamina», remontrances des diètes de Hongrie de 1655 à 1681. Recherches sur les fondements du droit d'état au XVIIe siècle; Paris (P.U.F. / La Sorbonne, série "Documents", 23 [= Université de Paris IV, "Travaux du Centre de Recherches sur la civilisation de l'Europe moderne, fascicule 15"]) 1973.

"La procédure des *Gravamina* lors des sessions de la Diète hongroise", en *Parliaments, Estates and Representation*, vol. 2, núm. 1 (juny 1982), p. 65-71.

Jean BÉRENGER (et alii)

"L'Europe du début du XIVe à la fin du XVIIIe siècle" [= vol. 2 de LIVET / MOUSNIER, *Histoire générale de l'Europe*], Paris (P.U.F.) 1980.

José Luis BERMEJO CABRERO

"La idea medieval de contrafuero en Leon y Castilla", en *Revista de Estudios Políticos*, núm. 137 (1973), p. 299-306.

Agustín BERMÚDEZ AZNAR

"Génesis y progresivo afianzamiento de las instituciones murcianas durante los siglos XIV y XV", en *Historia de la Región Murciana*, Murcia (Ed. Mediterráneo) 1980, v. 4, p. 104-213.

"Herencia y consolidación institucional en el s. XVI murciano", en *Historia de la Región Murciana*, Murcia (Ed. Mediterráneo) 1980, v. 5, p. 35-60.

Biblioteca Nacional

Catálogo general de incunables en bibliotecas españolas; coordinado y dirigido por Francisco García Craviotto; Madrid (Ministerio de Cultura, Dirección General del Libro y Bibliotecas), Tomo I (1988? [1989!]) <atracá de la A a la M>; Tomo II. N-Z e índices (1990).

| Sembla que n'hi ha un tercer vol. amb suplement, tot i que en el segon ja hi ha addicions.

Thomas N[oel]. BISSON

"Celebration and Persuasion: Reflections on the Cultural Evolution Of Medieval Consultation", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 131-204.

"The Military Origins of Medieval Representation", en *The American Historical Review*, LXXI (1966), p. 1199-1218.

Thomas N[oel]. BISSON (ed.)

Medieval representative institutions. Their origins and nature; Hinsdale, Illinois (The Dryden Press) 1973.

Gerónimo de BLANCAS

Modo de proceder en Cortes de Aragón escrito por -- a los quatro brazos del Reino juntos en Cortes Generales. Publícalo el Doctor Juan Francisco Andrés de Ustarroz con algunas notas; Zaragoza (Diego Dormer) 1641.

Pierre BLET

Le Clergé de France et la Monarchie. Étude sur les Assemblées Générales du Clergé de 1615 à 1666; Rome (Lib. Editrice Université Grégorienne, "Analecta Gregoriana, vol. 106, Series Facultatis Historiæ Ecclesiasticæ: sectio A n. 8") 1959; 2 vols.

Marc BLOCH

La société féodale, [Paris] (Éd. Albin Michel, "L'évolution de l'humanité") [1968].

| Tome premier: la formation des liens de dépendance, tome II: les classes et le gouvernement des hommes. N'hi ha edicions anteriors (des de 1939).

W. P. BLOCKMANS

"Una tipologia delle istituzioni rappresentative nell'Europa tardo-medievale", en G. d'AGOSTINO, *Le Istituzioni parlamentari nell'Ancien Régime; Napoli (Guida ed., "Esperienze, 64") 1980, p. 177-210.*

| Trad. de: "A typology of representative institutions in late medieval Europe", publicat originàriament en *Journal of Medieval History*, 4 (1978), p. 199-215.

Jean BODIN

Les six livres de la république; (s.ll.) (Fayard, "Corpus des oeuvres de philosophie en langue française") 1986.

També una altra edició *Les six Livres de la République*, avec l'Apologie de E. Herpin, reedició facsimil de la de Paris 1803, [Bernstadt] (Scientia Aalen) 1981.

Manuel de BOPARULL y ROMANÁ

Las antiguas Cortes, el moderno Parlamento, el Régimen representativo orgánico; Alcalá de Henares (s.i.) 1945.

Edició de la seva tesi doctoral de 1912. En aquesta publicació, que compta amb un pròleg d'Esteban de Bilbao y Rguía, president de les cortes espanyoles (p. IX-XV), al llon figura com a (suposada) denominació de l'obra: *La representación pública en España*.

Vicente BOIX

Apuntes históricos sobre los Fueros del antiguo Reino de Valencia, por --, cronista de la misma ciudad, Valencia (Imp. M. de Cabrerizo) 1855.

| N'hi ha una reedició anastàtica: València (Paris-Valencia) 1982.

J. BOLÓS i MASCLANS

Com veieren els Països Catalans alguns viatgers del segle XVI, Barcelona (R. Dalmau, "Episodis de la història, 247-248") 1980.

A. BONET NAVARRO

Procesos ante el Justicia de Aragón, Zaragoza (Guara ed., "Colección Básica Aragonesa, 36") [1982], 204 p.

György BÓNIS

"L'état corporatif hongrois au commencement du XVIe siècle: Théorie et pratique", en *XVIIe colloque international de Tours / Théorie et pratique politiques à la Renaissance*; Paris (Lib. Philosophique J. Vrin, "De Pétrarque à Descartes, XXXIV") 1977, p. 203-214.

"The Hungarian feudal diet (13th - 18th Centuries)", en *RSJB*, XXV (1965), p. 287-307.

Claude BONTENS / Léon-Pierre RAYBAUD / Jean-Pierre BRANCOURT

Le prince dans la France des XVIe et XVIIe siècles, Paris (PUF, "Travaux et recherches de la Faculté de Droit et des Sciences Économiques de Paris, Série «Sciences Historiques» núm. 7") 1965.

Andreu BOSCH

Sumari, index o epítome dels admirables y nobilíssims títols de honor de Catalunya, Rosselló y Cerdanya; Perpinyà (Pere Lacavalleria) 1628.

| N'hi ha una reedició anastàtica, Barcelona-Sueca (Curial, 1974).

André BOSSUAT

"La formule «le roi est empereur en son royaume». Son emploi au XVe siècle devant le parlement de Paris", en *RHDFE*, 39e (1961), p. 371-381.

Joaquín BOTET y SISÓ

Provincia de Gerona, volum de l'obra: Geografia General de Catalunya dirigida per Francesch Carreras y Candi, Barcelona (Albert Martín) [s.d.].

Salvador DOVE

Institucions de Catalunya. Les Corts, La Diputació, Lo Concell de Cent, Los Gremis y'l Consolat de Mar; Barcelona (La Catalana) 1824.

J. P. BRANCOURT

"Les états de Provence et du Dauphiné et l'imposition", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*; Paris (PUF) 1966, p. 171-177.

James Eastgate BRINK

"The Estates General of Languedoc: Struggles for Provincial Autonomy In Early 16th Century France", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 437-446.

"Provincial Assemblies and Parlement In Early Modern France: A Review of Historical Scholarship", en *Legislative Studies Quarterly*, XI, 3 (ag 1986), p. 429-453.

Guillermo Me de BROCA [i de MONTAGUT]

Historia del Derecho de Cataluña, especialmente del Civil, y Exposición de las Instituciones de Derecho civil del mismo territorio en relación con el Código Civil de España y la Jurisprudencia, vol. I; Barcelona (Herederos de Juan Gili) 1918.

[Edició anastática, Barcelona (Dept. Justicia Generalitat de Catalunya) 1965, amb estudis introductoris i apèndix bibliogràfic].

Guillem M. de BROCA

"Juristes y jurisconsults catalans dels segles XI, XII y XIII, fonts dels seus coneixements y transcendència que exerciren", en *Anuari IEC* 1908, p. 430-440.

"Juristes y jurisconsults catalans dels segles XIV-XVII", en *Anuari IEC* 1909-10 [Barcelona 1911], p. 483-515.

"Taula de les stampacions de les Constitucions y altres drets de Catalunya, y de les Costumes y ordinaçions de sos diversos paratges", en *RJC*: XIII (1907): p. 265-287; 505-520; 591-599. XIV (1908): p. 132-140; 290-298; 352-369; 448-460; 553-559. XV (1909): p. 26-30; 73-80; 109-116; 163-171; 213-221; 259-267; 310-316; 409-412.

[També va aparèixer publicat com a llibre: Barcelona (J. Jeps) 1907.

* C *

Joan-F[rancesc]. CABESTANY FORT

"Tarragona i les Corts Catalanes (1283-1422)", en *Quaderns d'Història Tarraconense*, 1 (1977), p. 69-79.

Guy CABOURDIN / Georges VIARD

Lexique historique de la France d'Ancien Régime; Paris (Armand Colin, "Lexiques U") 1978.

M[arcello]. CAETANO

"Subsídios para a história das cortes medievais portuguesas", en *Revista da Faculdade de Direito da Universidade de Lisboa*, 15 (1961-2).

També en "Actas do Congresso Histórico de Portugal Medieval", t. 1, publicadas en la revista *Bracara Augusta*, XIV-XV (gen-des 1963), núms. 1-2 (49-50), p. 139-160.

León CADIER

Les états de Béarn depuis leurs origines jusqu'au commencement de XVIIe siècle. Étude sur l'histoire et l'administration d'un pays d'états, par --; Paris (Impr. Nationale) 1888.

| N'hi ha una reedició: Marsella (Laffite Reprints) 1979.

Jaume CALLÍS

Curiarum extragravatorium rerum summis illustratum. His accessit locupletissimus ac fidelissimus index; Lió 1556

Iacobi Calicii iurisconsulti clarissimi, militisque generosissimi Margarita Fiscii, accessere eiusdem viridarii militie, prerogative militaris, ac de moneta tractatus non minus eruditi, quam necessarii iis, qui Reipubl. presunt; Barchinonæ / Lugduni (Joan. Gordiolan) 1556.

Helen M[aud]. CAM

"Recent books in English on the parliamentary institutions of the British Isles in the Middle Ages", en *Bulletin of the International Committee of Historical Sciences*, IX (Paris, 1937), p. 413-418.

"The relation of English members of parliament to their constituencies in the fourteenth century: a neglected text", en *L'organisation corporative du Moyen Age à la fin de l'Ancien Régime*, III (1939), p. 143-153.

"Stubbs seventy years after", en *Cambridge History Journal*, IX (1948).

The Cambridge**Medieval History**

| Planned by J.B. BURY; edited by J.R. TANNER, C.W. PREVITS-ORTON, Z.N. ZUCKER.

vol. VII "Decline of empire and papacy"; Cambridge (at the University Press) 1936 (reimpr. de 1968).

| [Conté l'art. de Mc.Ilvain sobre "Medieval Estates"]

Teresa CANET APARISI

"Procedimientos de control de los oficiales regioes en la Corona de Aragón. Consideraciones sobre su tipología y evolución en la época foral moderna"; en *Estudis. Revista de historia moderna*, 13 (1987), p. 131-150.

Antonio de CAPMANY y de MONPALAU

Memorias históricas sobre la marina, comercio y artes de la antigua ciudad de Barcelona, reedición anotada, 2 vols. en 3 toms, Barcelona (Cámara oficial de comercio y navegación de Barcelona) 1961-1963.

Práctica y estilo de celebrar cortes en el reino de Aragon, principado de Cataluña y reino de Valencia, y una noticia de las de Castilla y Navarra, recopilado todo y ordenado por Don Antonio de Capmani. Va añadido el reglamento para el Consejo representativo de Ginebra, y los reglamentos que se observan en la Cámara de los comunes de Inglaterra; Madrid (Imp. José del Collado) 1821.

Ramón CARANDE

Carlos V y sus banqueros, Madrid (Sociedad de Estudios y Publicaciones), 3 vols.; vol. 1: La vida económica de Castilla (1516-1556), 1965; vol. 2: La hacienda real de Castilla, 1949; vol. 3: Los caminos del oro y de la plata (Deuda exterior y tesoros ultramarinos), 1967.

Ma José CARBONELL BORJA

Vegeu Ma ROSA NUÑOZ POMER.

R. W. CARLYLE / A. J. CARLYLE

A history of medieval political theory in the west, Edinburgh / London (Wm. Blackwood & sons) 1950, 4ª impr., 6 vols.

Jaime CARRERA PUJAL

Historia política y económica de Cataluña. Siglos XVI al XVIII, Barcelona (Bosch) 1946-1947, 4 vols.

Salvador CARRERES ZACARÉS

La Taula de Cambis de Valencia, 1408-1719, Valencia (Excmo. Ayuntamiento) 1957.

Juan Manuel CARRETERO ZANORA

Cortes, monarquía, ciudades. Las Cortes de Castilla a comienzos de la época moderna (1476-1515), Madrid (Siglo XXI, "Historia") [1988].

Angel CASALS i MARTÍNEZ

"Les Corts Catalanes de 1510-1520: una etapa d'irregularitats", en *Afers, fulls de recerca i pensament*, núm. 9, vol. V (Catarroja, 1990), p. 23-37.

"El servicio de las cortes catalanas y su papel en la hacienda imperial de Carlos I", [comunicació presentada, en premsa].

Ubaldo de CASANOVA TODOLI

Las primeras Cortes Catalanas de Carlos I, Barcelona 1519-1520, Bellaterra (Facultat de Filosofia i Lletres, UAB) 1977.

| Tesis de licenciatura inédita dirigida per E. Belenguier.

Giovanni CASSANDRO

"Monarchia", en *Enciclopedia del diritto*, XXVI, p. 725-741.

Juan Luis CASTELLANO

Las Cortes de Castilla y su Diputación (1621-1789). Entre pactismo y absolutismo, Madrid (Centro de Estudios Constitucionales, "Historia de la sociedad política") 1990.

Joaquín CERDÁ y RUÍZ-FUNES / Pablo SALVADOR CODERCH (eds.)

I Seminario de Historia del Derecho y Derecho Privado. Nuevas técnicas de investigación, Bellaterra (Universidad Autónoma de Barcelona / Diputación de Barcelona / Instituto Alemán de Cultura de Barcelona / Fundación Raimon Noguera de Guzmán; "Serie Derecho") 1985.

Edmond CHARLEVILLE

Les États généraux de 1576. Le fonctionnement d'une tenue d'états; Paris (A. Pedone) 1901.

| N'hi ha una reimpressió. Genève (Negariotis Reprints) (s.a.).

S. B. CHRIMES

English Constitutional Ideas in the Fifteenth Century, Cambridge (at the University Press) 1936.

English Constitutional History, London / New York / Toronto (G. Cumberledge / Oxford University Press [= "The Home University Library of Modern Knowledge, 199"]) 1965, 3ª ed.

| La 1ª ed. és de 1948. La 2ª ed. és de 1953.

William Farr CHURCH

Constitutional Thought in Sixteenth-Century France. A study in the evolution of ideas; Cambridge (Harvard University Press, "Harvard Historical Studies, XLVII") 1941; London (Humphrey Milford, 1941).

Cinq cents ans

de vie parlementaire en Belgique (1164-1964). Études publiées par le Centre national des "Anciens Pays et Assemblées d'États-Standen en Landen", t. XXXIII; Louvain 1965.

Eugenio CISCAR PALLARÉS

Las cortes valencianas de Felipe III, Valencia (Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, "Monografías y fuentes, 8") 1973.

Charles-Emmanuel CLAEYS

"Le rôle des États provinciaux du nord de la France en matière d'imposition", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 117-124.

M. V. CLARKE

Medieval representation and consent. A study of early parliaments in England and Ireland, with special reference to the Modus tenendi parliamentum; London / New York / Toronto (Longmans, Green and Co.) [1936].

Bartolomé CLAVERO

Antidora. Antropología católica de la economía moderna, Milano (Giuffrè, "Per la storia del pensiero giuridico moderno, 39") [1991].

"Cataluña en España. El derecho en la historia", en *AHDE*, 57 (1987), p. 805-850.

"Cortes tradicionales e invención de la historia de España", ponencia presentada al Congreso científico sobre las Cortes de Castilla y León, Tercera etapa, Edad contemporánea, León [exemplar policopiado, 63 f.].

"Hispanus fincus, persona ficta". Concepción del sujeto político en el "Ius commune" moderno, en *Quaderni Fiorentini* (Per la storia del pensiero giuridico moderno), 11/12 (1982/83), 2 vols., I, p. 95-167.

Recollit en Bartolomé CLAVERO, *fantas personas como estados. Por una antropología política de la historia europea*, Madrid (Tecnos / Fund. Cultural E. Luño Peña) 1936, p. 53-105.

"Notas sobre el derecho territorial castellano, 1369-1445", en *Historia. Instituciones. Documentos*, 3 (1976), p. 141-165.

Frederick CLIFFORD

A history of private bill legislation, [London] (Frank Cass & Co.) 1968, 2 vols.

| *Es la red. facsimil de London (Butterworths), 1885 (vol. 1), i 1887 (vol. 2).*

Walter CLODE

The law and practice of Petition of right under the Petitions of right act, 1860, with forms and an appendix containing the laws regulating proceedings by petitions of right in Ireland, Scotland, and certain colonies and dependencies, London (Wm. Clowes & sons) 1887.

Willson H. COATES

V. Esther S. COPE

Colección

de Cortes de los Antiguos Reinos de España, Real Academia de la Historia, Madrid 1855 ss.

| N'han aparegut 26 vols.

Manuel COLMEIRO

Cortes de los antiguos Reinos de Leon y Castilla. Introducció escrita y publicada de orden de la Real Academia de la historia por [...] --; 2 vols., Parte primera: Madrid (Suc. de Rivadeneyra) 1883; Parte segunda: Madrid (Suc. de Rivadeneyra) 1884.

Prudenci COMES

Guía para la redacción y presentación de trabajos científicos, informes técnicos y tesis, Barcelona (Oikos-Tau "Biblioteca Tau, 1") [1971].

The Concise

Oxford Dictionary of current English. Based on The Oxford English Dictionary and its Supplements. First edited by H. W. Fowler and F. G. Fowler; edited by J. B. SYKES; London (Book Club Associates) 1977 (6ª ed.).

| N'hi ha altres edicions, esp. per la Oxford University Press.

Rafael CONDE / Ana HERNÁNDEZ / Sebastià RIERA / Manuel ROVIRA

"Fonts per a l'estudi de les Corts i els Parlaments de Catalunya. Catàleg dels processos de Corts i Parlaments", en Les corts a Catalunya. Actes del congrés ..., p. 25-61.

XIIe Congrès

International des Sciences Historiques. Wien, 1965; Louvain (Nauwelaerts) 1966.

Philippe CONTAMINE

"De la puissance aux privilèges: doléances de la noblesse française envers la monarchie aux XIVe et XVe siècles",

en *La noblesse au Moyen Age, XIe-XVe siècles. Essais à la mémoire de Robert Boutruche*, réunis par Philippe Contamine; Paris (PUF) 1976, p. 235-257.

Recollit en el seu *La France au XIVe et XVe siècles. Hommes, mentalités, guerre et paix*; London (Variorum Reprints) 1981, § IX.

Constitución

catalana, y Cortes de Cataluña. Constituciones, prerrogativas, fueros y privilegios de que disfrutó Cataluña, en unos tiempos en que lo restante de Europa gemía aún bajo el peso de la odiosa esclavitud; Barcelona (M. Texeró) [s.a.].

Constitucions,

capítols, y actes de cort, fetas y atorgats, per la S. C. R. Magestat del rey nostre senyor don Felip IV. de Aragó, y V. de Castilla, ... en la primera cort, celebrada als Cathalans, en la Ciutat de Barcelona, en lo Monastir de Sant Francesch, en los anys 1701. y 1702., Barcelona (R. Figueró) 1702.

Constitucions,

capítols, y actes de cort, fetas y atorgats, per la S. C. R. Magestat del rey nostre senyor don Carlos III. rey de Castilla, de Aragó, ... en la cort, celebrà als cathalans en la Ciutat de Barcelona, en la Casa de la Deputació del General de Cathalunya, en lo any de 1706., Barcelona (R. Figueró) 1706.

Constitucions

fetes per la Sacra Sesàrea Cathòlica y Real Magestat del Emperador don Carles ... En la quarta Cort de Cathalunya en la sglésia de Sancta Maria de la vila de Monçó en l any MDXXVII,

Constitucions

fetes per la Sacra Cesàrea Cathòlica y Real Magestat del Emperador don Carles ... en la quinta Cort de Cathalunya en la Església de Sancta Maria de la vila de Monçó, Barcelona (Carles Amorós) 1542.

Constitucions

fetes per lo sereníssimo, molt alt, y molt poderós don Phelip, príncep de les Astúries y de Gerona ... en la sisena cort de Cathalunya per dita Cesàrea Majestat convocada y per dit Sereníssimo don Phelip celebrada a tots los regnes de la Corona de Aragó deçà la mar, en la sglésia de Sancta Maria de la vila de Monçó en lo any MDXLVII, Barcelona (Pere Montpezat) 1548.

Joan CORMINAS

Suplemento á las memorias para ayudar á formar un diccionario crítico de los escritores catalanes publicadas por ... Félix Torres Amat, Burgos (Imp. Arnaiz) 1849.

| N'hi ha una reedició facsimil, Barcelona-Sueca (Curial, "Documents de cultura, facsimils") 1973. V. també, F. TORRES AMAT.

José COBOLEU e INGLADA / José PELLA y FORGAS

Las Córtes catalanas. Estudio jurídico y comparativo de su organización, y reseña analítica de todas sus legislaturas, episodios notables, oratoria y personajes ilustres, con muchos documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragón y el del Municipio de Barcelona; 2ª ed., Barcelona (Imp. de la Revista Histórica Latina) 1876.

| V. també, A. Elías de Molina que hi fa una ressenya.

Los Fueros de Cataluña. Descripción comentada de la constitución histórica del Principado; sus Instituciones políticas y administrativas y sus libertades tradicionales ...; Barcelona [Imp. de Luis Tasso] 1878.

Joan COROMINES [i VIGNEAUX]

Diccionario crítico etimológico de la lengua castellana; 4 vols.; Madrid (Gredos) 1954-1957.

Joan COROMINES [i VIGNEAUX]

Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana; Barcelona (Curial/Caixa de Pensions) 1980 ss.

Joan COROMINES [i VIGNEAUX] / JOSÉ A. PASCUAL

Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico, 6 vols.; Madrid (Gredos) 1980 ss.

Cortes

de los Antiguos reinos de Aragón y Valencia y Principado de Cataluña; Madrid (Academia de la Historia) 1896-1916, 26 vols.

Cortes

de los Antiguos Reinos de Leon y Castilla. Introducción escrita y publicada de orden de la Real Academia de la Historia, por su individuo de número don Manuel Colmeiro, del consejo de Estado y senador del Reino, Madrid (Sucesores de Rivadeneyra), Parte primera (1883), Parte segunda (1884), I (1861), II (1863), III (1866), IV (1882).

Cortes

Las -- de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa del Congreso Científico sobre la Historia

de las Cortes de Castilla y León. Burgos, 30 de Septiembre a 3 de Octubre de 1986; 2 vols.; [Valladolid] (Cortes de Castilla y León) 1988.

Cortes

Las -- de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa del Congreso Científico sobre la Historia de las Cortes de Castilla y León. Salamanca, del 7 al 10 de Abril de 1987; [Valladolid] (Cortes de Castilla y León) 1989.

Cortes

portuguesas. Reinado de D. Alfonso IV (1325-1357); Lisboa [Instituto Nacional de Investigação científica (Centro de Estudos Históricos, Faculdade de Ciências Sociais e Humanas, Universidade Nova de Lisboa)] 1982.

| L'ed. ha estat preparada per A. M. de Oliveira Marques, Maria Teresa Campos Rodríguez i Nuno José Pizarro Pinto Dias. És la publicació de les "actas" Das cortes ...

Aureli CORTIELLA i MARTRET

Vocabulari de barbarismes, [Barcelona] (Caixa d'estalvis de Catalunya) [1981].

Corts

Les -- a Catalunya. Actes del congrés d'història institucional; 28, 29 i 30 d'abril de 1988, Barcelona (Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei d'Arxius) 1991.

Corts

Les -- generals de Jerusalem. Sermó al legòric del segle XIV sobre la mort de Jesucrist, a cura de Mateu RODRIGO LIZONDO, Barcelona / Sant Boi de Llobregat (Ed. del Mall, "Biblioteca Escriviny, Col·lecció de textos medievals breus, 8") 1985.

Pietro COSTA

Iurisdictio. Semantica del potere politico nella pubblicistica medievale (1100-1433), Milano (A. Giuffrè ed., "Università di Firenze. Pubblicazioni della Facoltà di Giurisprudenza, 1") 1969.

Ma del Carmen COSTA VILA

Las Cortes de 1585 a través del brazo militar de Cataluña, Bellaterra (Facultat de Filosofia i Lletres, UAB) 1975.

| Tesina de llicenciatura inédita dirigida per E. Belonguer.

Julien COUDY

Les moyens d'action de l'Ordre du Clergé au Conseil du Roi (1561-1715). Thèse de Doctorat soutenue le 4 déc. 1957. (s.l.) (Université Paris. Fac. Droit) (s.d.).

Cristòfor CRÈSPI DE VALLDAURA

Observationes illustratae decisionibus sacri supremi regii Aragonum consilii, supremi consilii S. Cruciatæ, & Regiæ Audientie Valentiniæ [...] Excell^l D. D. Christophori Crespi de Valdaura [...]; Pars prima, pars secunda, Lugduni (Hugonis Denovally) 1677.

G. P. CUTTINO

"Medieval parliament reinterpreted", en *Speculum*, XLI (núm. 4), oct. 1966, p. 681-687.

Wladislaw CZAPLINSKI (ed.)

The Polish Parliament at the Summit of Its Development (16th-17th Centuries). Anthologies; Wrocław / Warszawa / ... (Polska Akademia Nauk, "Polish Historical Library, no. 6") 1985.

* D *

Manuel DANVILA y COLLADO

Estudios críticos acerca de los orígenes y vicisitudes de la legislación escrita del antiguo Reino de Valencia, Madrid (Establ. tipográf. de Jaime Ratés) 1905.

También con. "Estudios crítico- acerca de los orígenes y vicisitudes de la legislación escrita del antiguo Reino de Valencia", en *Memorias de la Real Academia de la Historia*, 14 (1909), p. 1-376.

"Investigaciones histórico-críticas acerca de las Cortes y Parlamentos del antiguo Reino de Valencia", en "Estudios críticos acerca de los orígenes ...", p. 201-376.

[También en *Memorias de la Real Academia de la Historia*, XIV. (Madrid, 1906), p. 201-376].

Marcel DAVID

La souveraineté et les limites juridiques du pouvoir monarchique du IXe au XVe siècle; Paris (Laloz, "Annales de la Faculté de Droit et des Sciences Politiques de Strasbourg, 1re") 1904

R. G. DAVIES / J. H. DENTON (eds.)

The English Parliament in the Middle Ages, Manchester (Manchester University Press = "A tribute to J. S. Roskell") 1931.

J. H. DENTON

V. R. G. DAVIES.

J. DEVISSÉ

"Essai sur l'histoire d'une expression qui a fait fortune: «consilium» et «auxilium» au IXe siècle", en *Le Moyen Age*, 4e série, LXXIV (1966), n. 23, p. 179-205.

Diccionario

de historia de España, dirigido por Germán Bleiberg; 3 vols.; Madrid (Revista de Occidente) 1968-1969.

[N'hi ha edicions posteriors, Madrid (Alianza)].

Jan DHONDT

"Les assemblées d'états en Belgique avant 1795", en *RSJP*, XXIV (1966), p. 325-400.

També en *Assemblées d'états (500 ans de vie parlementaire en Belgique, 1464-1964)*, Louvain-Paris (Hauwelaerts) 1965, p. 195-260.

"«Ordini» o «potenze»: l'esempio degli Stati di Fiandra», en: E. ROTELLI / P. SCHIERA (eds.), *Lo Stato Moderno*, I, p. 247-266.

Es la versió italiana del seu "«Ordres» ou «Puissances» l'exemple des États de Flandre", en *Annales. Economies-Sociétés-Civilisations*, V (1956), n. 3, p. 289-305. després també en J. DHONDT, *Estates or Powers. Essays on the history of the representative institutions in the southern Netherlands from the 12th to the 16th Century* a cura de W. Blochmann (= *Stadler* en *Londen*, 59 (1977)). També en *Standen en Londen*, 15°.

Domingo Díez-CASCÓN MENÉNDEZ

Las Cortes de Barcelona, 1480-81 (estudio de unas Cortes Catalanas de fines de 1ª Edad Media); memòria de llicenciatura inèdita, Facultat de Dret, Universitat de Barcelona, febrer de 1981.

Selustiano de DIOS

"Las Cortes de Castilla y León y la administración central", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media*. Actas de la Primera Etapa ..., II, p. 255-317.

"El ejercicio de la gracia regia en Castilla entre 1250 - 1330. Los inicios del Consejo de la Cámara", en *AHDE*, 59 (1990), p. 323-351.

"La evolución de las Cortes de Castilla durante los siglos XVI y XVII", en *Hispania* ..., II, p. 593-755.

Documents

jurídics de la història de Catalunya, [Barcelona] (Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya) [1991].

Antonio DOMÍNGUEZ ORTIZ

Las clases privilegiadas en la España del Antiguo Régimen, Madrid (Ed. Istmo, "Col. Fundamentos, 31") [1973].

"Los estamentos privilegiados", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 173-189.

Roger DOUCET

Les institutions de la France au XVIe siècle, 2 vols., I: Les cadres géographiques. Les institutions centrales et locales; II: La seigneurie. Les services publics. Les institutions ecclésiastiques; Paris (A. et J. Picard) 1948.

DU CANGE

Glossarium mediæ et infimæ latinitatis, IV. Band, Unveränderter Nachdruck der Ausgabe von 1883-1887, Graz-Austria (Akademische Druck- u. Verlagsanstalt) 1954.

François DUMONT

Cours d'histoire des institutions européennes. Les Assemblées d'État (D.E.S.); Paris 1963-1964.

"Les états français et les impôts", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 211-222.

"États «généraux» et états «particuliers» dans les provinces françaises", en *Album E. Lousse*, Paris / Louvain (Nauwelaerts, "= *Standen en Landen*, XXXII") (s.a.) 1964, p. 27-41.

"Les états particuliers du centre de la France et l'impôt", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 149-154.

"La royauté française vue par les auteurs littéraires au XVIe siècle", en *Études historiques à la mémoire de Noël Didier*, Paris (Editions Montchrestien) 1960, p. 61-93.

François DUMONT / Pierre-Clément TIMBAL

"Gouvernes et gouvernants en France. Périodes du moyen âge et du XVIe siècle", en *RSJB*, XXIV (1966), p. 181-233.

Gustave DUPONT-FERRIER

Études sur les institutions financières de la France à la fin du moyen âge, I. Les élections et leur personnel; II. Les finances extraordinaires et leur mécanisme; Genève (Slatkine-Megariotis) 1976.

| Sa réimpression de l'ed. Paris 1930-1933.

Nouvelles études sur les institutions financières de la France à la fin du moyen âge, III. Les origines et le premier siècle de la Chambre ou Cour des Aides de

Paris; IV. Les origines et le premier siècle de la Cour du Trésor; Genève (Slatkine-Megariotis) 1976.

| de reimpressió de l'ed. Paris 1930-1933.

* E *

Ferenc ECKHARDT

"La diète corporative hongroise", en *L'organisation corporative ...*, [= Études présentées à la ..., III (1938)], p. 211-224.

Umberto ECC

Cómo se hace una tesis: técnicas y procedimiento de estudio, investigación y escritura, Barcelona (Gedisa) 1983, 5a ed.

J. G. EDWARDS

Historians and the English Parliament; Glasgow 1960.

The second century of the English parliament, The Ford lectures delivered in the University of Oxford 1960-1, Oxford (Clarendon Press) 1979.

"Confirmatio Cartarum and Baronial Grievances in 1297", en *English Historical Review*, LVIII (1943), p. 147-171 (Part I); i p. 273-300 (Part II).

"Justice in Early English Parliaments", en *BIHR*, xxxvii (1954), p. 35-53.

Reimprés en FRYDE / MILLER (eds.), *Historical studies of ...*, I, p. 279-297 (+ 365-369). Originàriament en *BIHR*, XXVII (1954). [Parcialment "revisat" per RICHARDSON / SAYLES, "Parliaments and great councils ...", *LQR*, lxxvii (1961), p. 410-420 esp., recollida també en llur *The English Parliament ...*]

"Some Common Petitions in Richard II's First Parliament", en *BIHR*, xxvi (1953), p. 200-213.

L. EHRLICH

"Proceedings against the Crown, 1216-1377", en P. Vinogradoff (ed.), *Oxford studies in social and legal history*, Oxford 1921, vol. VI [No] xii.

A[ntonio]. E[LÍAS]. de M[OLINS].

"Las Córtes Catalanas"; és la ressenya a l'obra de COROLEU i PELLA, en la *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, vol. 7 (1877), p. 41-43.

Francisco ELÍAS de TEJADA

Las doctrinas políticas en la Cataluña medieval, Barcelona (Aymà) 1950.

Historia del pensamiento político catalán, I. La Cataluña clásica (987-1479), Sevilla (Montejurra) 1963; amb Gabriella PERCOPO, *II. Mallorca y Menorca clásicas (1231-1479)*, Sevilla (Montejurra) 1963; i *III. La Valencia clásica (1238-1479)*, Sevilla (Montejurra) 1965.

"El pensamiento político de los juristas catalanes medievales", en *Revista General de Legislación y Jurisprudencia*, núm. 184 (jul-ag 1948), p. 5-62.

José ELIZALDE

"Repertorio bibliográfico sobre parlamentos", en *Revista de Derecho Político*, I, en: núm. 9 (1981), p. 299-328, i II, en: núm. 10 (1981), p. 285-324.

John H[uxtable]. ELLIOTT

La revolta catalana, 1598-1640. Un estudi sobre la decadència d'Espanya; Barcelona (Vicens Vives, "Biografies catalanes, Assaigs, 3") 1966.

| Reeditat (amb correccions i afegits de l'autor), Barcelona (Vicens-Vives / Crítica, "Sèrie general, 9") [1989]. L'original *The Revolt of the Catalans. A study in the decline of Spain, 1598-1640*, Cambridge (University Press) és de 1963. N'hi ha una edició castellana *La rebelión de los Catalanes. Un estudio sobre la decadencia de España (1598-1640)*, Madrid (Siglo XXI) 1982.

Jacques ELLUL

Histoire des Institutions, 3: Le Moyen Age; Paris (Presses Universitaires de France, "Col. Thémis, Sciences Politiques") 1969 (6a ed.).

Histoire des Institutions 4: XVIe-XVIIIe siècle; Paris (Presses Universitaires de France; Col. Thémis, Sciences Politiques) 1969 (6e ed.).

G. R. ELTON

F. W. Maitland; London (Weidenfeld and Nicolson, "Historians on historians") 1935.

Studies in Tudor and Stuart politics and government. Papers and reviews 1946-1972, vol. I: Tudor politics, Tudor government; vol. II: Parliament, Political thought, Cambridge (University Press) 1974; vol. III: Papers and reviews 1973-1981, Cambridge (University Press) 1983.

The Parliament of England, 1559-1581, Cambridge (Cambridge University Press) [1989].

| La 12 ed. és de 1986.

The Tudor Constitution. Documents and commentary, Edited and introduced by --; Cambridge (at the University Press) 1960.

"«The Body of the Whole Realm»: Parliament and Representation in Medieval and Tudor England", en *Studies in Tudor and Stuart Politics and Government*, (Cambridge University Press) 1978, II, p. 19-61.

Originariament en A. E. Dick EDWARD (ed.), *Jamestown Essays on Representation*, Charlottesville (University Press of Virginia) 1969.

"Parliament in the sixteenth century: functions and fortunes", en *Studies in Tudor and Stuart Politics and Government*, (Cambridge University Press) 1983, III, p. 156-182.

"The Rule of Law in Sixteenth-Century England", en A. J. SLAVIN (ed.), *Tudor Men and Institutions*, (Baton Rouge, La., 1972), p. 265-294.

"Tudor Government: The points of contact", en *Studies in Tudor and Stuart Politics and Government*, (Cambridge University Press) 1983, III, p. 3-57.

S'ocupa de: I. Parliament, II. The Council, III. The Court. Publicat originariament en *Transactions of the Royal Historical Society*, 5th series, 24 (1974), p. 183-200, 25 (1975), p. 195-211; 26 (1976), p. 211-218.

Enciclopedia

del diritto, Milano (Giuffrè ["Mulita Pace"]), (1958), XXXV vols.

Antonio ERA

Il parlamento sardo del 1481-1485; Milano (Giuffrè / Pubblicazioni della Deputazione di Storia Patria per la Sardegna, "Acta curiarum regni Sardiniae, III") 1955.

A[dhémar]. ESMEIN

"L'aliénabilité du domaine de la Couronne devant les États généraux du XVIe siècle", en *Festschrift für Otto Gierke*, 1911, p. 361-381.

"La maxime «Princeps legibus solutus est» dans l'ancien droit français" en *Essays in Legal History*, éd. F. Vinogradoff, Oxford 1913, p. 201-214.

Carlos ESTEPA DíEZ

"Curia y Cortes en el Reino de León", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa ...*, I, p. 23-103.

Charles d'ESZLARY

Histoire des institutions publiques hongroises, Paris (Lib. M. Rivière, "Bibliothèque des Sciences Politiques et Sociales"), 3 vols., I (1959), II (1963), III (1965).

Études

sur l'Histoire des Assemblées d'États; Paris (Presses Universitaires de France, Travaux et recherches de la Faculté des Sciences Économiques de Paris, Série "Sciences historiques" núm. 8) 1966.

Préface de François DUMONT. Publication de la section française de la Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'États et du Centre

* * *

Víctor FAIRÉN GUILLÉN

Antecedentes aragoneses de los juicios de amparo; México (Universidad Nacional Autónoma de México / Instituto de Investigaciones Jurídicas, "Serie C, Estudios Históricos, 4") 1971.

"Los procesos aragoneses medievales y los derechos del hombre", en *Anuario de Derecho Aragonés*, XIV [= "Homenaje a la memoria de Mariano Alonso y Lambán"] (1968-1969), p. 343-399.

Jean FAVIER

Finance et fiscalité au bas moyen âge; Paris (Société d'édition d'Enseignement Supérieur, "Regards sur l'histoire, I. Sciences Auxiliaires de l'Histoire") 1971.

Pablo FERNÁNDEZ ALBALADEJO

"Cortes y poder real: una perspectiva comparada", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 477-499.

"Monarquía, cortes y «cuestión constitucional» en Castilla durante la edad moderna", en *Revista de las Cortes Generales*, núm. 1 (1984), p. 11-34.

"Monarquía y Reino en Castilla, 1538-1623"; Comunicación presentada a la *XIV Settimana di Studio del Istituto Internazionale di Storia Economica "Francesco Datini"*; Pratto 1982, exemplar policopiato.

"La transición política y la instauración del absolutismo", en *Zona Abierta*, 30 (gen-març 1984), p. 63-75.

Manuel FERNÁNDEZ ALVAREZ

"El siglo XVI. Economía. Sociedad. Instituciones", en *Historia de España Menéndez Pidal* (dirigida por José María Jover Zamora), Tomo XIX, Madrid (Espasa-Calpe) 1989, p.

Jesús FERNÁNDEZ VILADRICH

"La corte condal: Una limitación fáctica a los poderes de la autoridad condal en la Cataluña de la Alta Edad Media": en *Revista Jurídica de Cataluña*, núm. 2 (abr-juny 1982), p. 373-403.

Notas en torno a las Asambleas condales en la Cataluña de la Alta Edad Media; Barcelona (PPU) 1983.

Publicat també en *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, x (1982), p. 7-88.

Maria Teresa FERRER i MALLOL

"Origen i evolució de la Diputació del General de Catalunya", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 152-159.

"Els primers diputats de la Generalitat de Catalunya (1359-1412)", en *Miscel·lània d'homenatge a Miquel Coll i Aientorn*, Barcelona 1984, p. 219-269.

Víctor FERRO [i POMÀ]

El Dret Públic Català. Les Institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta; Vic (EUMO, "Referències, 1") 1987.

"Les Constitucions i altres drets de Catalunya", en *Documents jurídics ...*, p. 183-202.

Moniserrat FIBLA GUITARI

"Les Corts de Tortosa i Barcelona, 1365. Recapte del donatiu", en *Cuadernos de Historia Económica de Cataluña*, XIX (1978), p. 97-130.

Jess Stodart FLEMION

"The Struggle for the Petition of Right in the House of Lords: The Study of an Opposition Party Victory", en *Journal of Modern History*, núm. 45 (1973), p. 193-210.

Recollit també en C. JONES / D. L. JONES (eds.), *Peers, politics and power ...*, (1986), capítol 3, en les p. 31-45.

Alfredo FLORISTÁN IMÍZCOZ

"Las Cortes de Navarra después de la conquista: renovación e innovación institucional en el siglo XVI", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 327-340.

Robert FOLZ

"Le régime monarchique en Allemagne (XIe-XVe siècles)", en *RSJB*, XXI (1969), p. 241-327.

"Les assemblées d'états dans les Principautés Allemandes (fin XIIIe - début XVIe siècle)", en *RSJB*, XXV (1963), p. 163-191.

Josep M. PONT RIUS

"Estudi introductor" en *Constitucions de Catalunya. Incunable de 1495*, Barcelona (Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya, "Textos jurídics

catalans, Lleis i costums, IV/2") 1988, p. IX-CXXXVII.

Estudi dividit en "Proemi" (p. IX-XIII), "Primera part" (p. XV-XL),
"Apendix a la primera part" (p. XL-LII), "Segona part" (p. LXIII-CI),
"Apendix a la segona part" (p. CII-CXIV), i "Epilog" (p. CXXV-CXXXVIII).

"La recepción del Derecho romano en la Península Ibérica durante la edad media", en *Recueil de Mémoires et Travaux publié par la Société d'Histoire du Droit et des institutions des anciens pays de droit écrit*, fasc. VI (Montpellier) 1967, p. 85-104.

[José María FONT RIUS]

Apuntes de Historia del Derecho Español tomados de las explicaciones ordinarias de la Cátedra. Parte general: La evolución general del derecho español, Barcelona (Facultad de Derecho, Universidad de Barcelona) 1969

| N'hi ha reedicions posteriors.

Joan Pere FONTANELLA

De pactis nuptialibus, sive de capitulis matrimonialibus, multis regie audientie Principatus Cathalonie, et aliorum gravissimorum Senatuum, exquisitis Decisionibus ornatus [...] Joannis Petri Fontanelle, Jurisconsulti ex Oppido Oloti Cathalani [...] Tomus prior, tomus posterior, [...], Geneva (Sumptibus Fratrum Cramer & Cl. Philibert) 1752.

Raymonde FOREVILLE

"Le régime monarchique en Angleterre au moyen age, des origines anglo-saxonnes à la mort d'Edouard Ier (1307)", en *RSJB*, XXI (1969), p. 119-200.

José Ignacio FORTEA PÉREZ

Monarquía y Cortes en la Corona de Castilla. Las ciudades ante la política fiscal de Felipe II, [Salamanca] (Cortes de Castilla y León) 1990.

| Sota el subtítol diu "Premio Cortes de Castilla y León para trabajos de investigación histórica".

"The Cortes of Castile and Philip II's Fiscal Policy", en *PER*, v. 11, part. 2 (des 91), p. 111-138.

"Trayectoria de la Diputación de las Cortes", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 33-87.

[Sir] John FORTESCUE

The Governance of England: otherwise called The Difference between an Absolute and a Limited Monarchy; Oxford University Press - London (Humphrey Mildford) 1885.

| A Revised Text edited with introduction, notes and appendices by Charles FLORINE. N'hi ha una segona edició de 1926.

E. R. FOSTER (ed.).

"Petitions and the petition of right", en *Journal of British Studies*, XIV (1974), p. 21-45.

Rudolfine FREIIN VON OER

"*Quod omnes tangit* as legal and political argument: Germany, late Sixteenth Century", en *Parliaments, Estates and Representation*, vol. 3, núm. 1 (juny 1983), p. 1-6.

E. B. FRYDE / Edward MILLER (eds.)

Historical studies of the English parliament, Cambridge (at the University Press, "History, CAM 610-611") 1970, 2 vols.

| Vol. 1 Origins to 1399; Vol. 2 1399-1603.

* G *

Alfredo GALLEGO ANABITARTE

Administración y jueces: gubernativo y contencioso. Reflexiones sobre el antiguo régimen y el estado constitucional, y los fundamentos del derecho administrativo español, Madrid (Instituto de Estudios Administrativos, "Cuadernos de historia de la administración, 1") [1971].

"Apostillas a la distinción contencioso y gubernativo, principio fundamental del derecho europeo, Cádiz (1812) y los moderados (1845), ante la dicotomía secular", en *Administración y jueces ...*, p. 109-145.

"Crisis estatal y mimetismo en la construcción del derecho público (administrativo) español contemporáneo", en *Administración y jueces ...*, p. 25-41.

"«Gubernaculum» y «jurisdictio», categorías de Bracton y del Derecho español del antiguo régimen", en *Administración y jueces ...*, p. 19-23.

"Gubernativo y contencioso: control intraórgano y control interórgano en el proceso político administrativo de la Monarquía tradicional española", en *Administración y jueces ...*, p. 61-108.

"Principios, en la concepción tradicional española del Derecho y del Poder público: el Derecho sobre el Rey", en *Administración y jueces ...*, p. 43-59.

Javier GALLEGO GALLEGO

Vegeu Angel J. MARTÍN DUQUE.

Alfonso GARCÍA-GALLO

Manual de historia del Derecho español; 2 vols., Madrid ([i' autor]) 1984.

Ricardo GARCÍA CÁRCCEL

Cortes del reinado de Carlos I; Valencia (Universidad de Valencia. Departamento de Historia Moderna, "Monografías y fuentes, 5") 1972.

Historia de Cataluña, siglos XVI-XVII, vol. I: Los caracteres originales de la historia de Cataluña; vol. II: La trayectoria histórica, Barcelona (Ariel, "Historia, Sección Historia Moderna") 1985.

"Las Cortes catalanas en los siglos XVI y XVII", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 677-732.

"Las Cortes de 1519 en Barcelona, una opción revolucionaria frustrada"; en *Homenaje al Dr. D. Juan Reglà Campistol*, Valencia (Universidad de Valencia, Facultad de Filosofía y Letras) 1975, I, p. 239-255.

José M. GARCÍA MARÍN

La burocracia castellana bajo los Austrias; Madrid (Instituto Nacional de Administración Pública, "Col. Historia de la Administración") 1986.

"En torno a la naturaleza del poder real en la monarquía de los Austrias", en *Historia. Instituciones. Documentos*, 11 (1984), p. 115-156.

Manuel GARCÍA PELAYO

Escritos políticos y sociales, Madrid (Centro de Estudios Constitucionales) 1989.

| Prólogo de F. Tomás y Valiente.

"La constitución estamental", en *Escritos políticos ...*, p. 103-119.

| Publicat inicialment en *Revista de Estudios Políticos*, XXIV (1949), núm. 44, p. 105-120.

Irma GARCÍA de SERRANO (dir.)

Manual para la preparación de informes y tesis, Rio Piedras (Editorial Universitaria, Universidad de Puerto Rico) 1976, 9ª ed.

| La 1ª ed. es de 1961.

Luis GARCÍA DE VALDEAVELLANO

Curso de Historia de las Instituciones Españolas. De los orígenes al final de la Edad Media; Madrid (Revista de Occidente) 1973.

| N'hi ha edicions posteriors: Madrid (Alianza Ed.) 1962.

Carlos GARRIGA

"Control y disciplina de los oficiales públicos en Castilla: La «visita» del Ordenamiento de Toledo (1480)", en *ANDE*, 40 (1991), p. 215-390.

"Observaciones sobre el estudio de las chancillerías y audiencias castellanas (siglos XVI-XVII)", en *Hispania* ..., II, p. 757-803.

F. GARRISSON

Histoire du droit et des institutions; Paris (Éd. Montchrestien, "Col. Université nouvelle -Précis Domat-"), 2 vols., I: Le pouvoir des temps féodaux à la Révolution (1977), II: La société des temps féodaux à la Révolution (1983).

Joan GASSIOT

Vegeu Ricard ALBERT.

Josep Maria GAY ESCODA

"La creació del dret a Corts i el control institucional de la seva observança", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés* ..., p. 86-96.

"La gènesi del Decret de Nova Planta de Catalunya. Edició de la consulta original del «Consejo de Castilla», de 13 de juny de 1715"; en *Revista Jurídica de Catalunya*, núm. 1 (gen-març 1982), p. 7-41; i núm. 2 (abr-juny 1982), p. 263-348.

Josep Maria GAY ESCODA / [Joan EGEA FERNÀNDEZ]

"Eficàcia de les normes a la tradició jurídica catalana des de la baixa edat mitjana fins al Decret de Nova Planta"; en *Revista Jurídica de Catalunya*, núm. 2 (abr-juny 1979), p. 249-294; i núm. 3 (jul-set 1979), p. 505-586.

Valentin Al. GEORGESCO

"Le problème des origines des Assemblées d'États: Réflexions méthodologiques à la lumière de l'histoire sud-est européenne de l'institution", en *Parliaments, Estates and Representation*, vol. 2, núm. 1 (juny 1982), p. 73-80.

D. GERHARD

"Otto Hintze. His Work and Significance in Historiography", en *Album François Dumont*, p. 271-307.

Otto von GIERKE

Das deutsche Genossenschaftsrecht, I: Rechtsgeschichte der deutschen Genossenschaft; II: Geschichte des deutschen Körperschaftsbegriffs; III: Die Staats-

und Korporationslehre des Altertums und des Mittelalters und ihre Aufnahme in Deutschland; IV: Die Staats- und Korporationslehre der Neuzeit; Graz (Akademische Druck- U. Verlagsanstalt) 1954.

| Es una reedició anastàtica de l'original de 1883.

Political Theories of the Middle Age, ... translated with an introduction by Frederic William Maitland, Cambridge (at the University Press) 1958.

| Es la traducció anglesa del 3er vol. del seu *Das deutsche Genossenschaftsrecht*, titulat *Die publicistische Lehren des Mittelalters*. També com *Les Théories politiques du Moyen Age*, Paris 1914.

R. E. GIESEY

"The French Estates and de «Corpus Mysticum Regni»", en *Album Helen Maud Cam*, Louvain-Paris 1960, vol. I, p. 153-171.

Felix GILBERT (ed.)

The Historical Essays of Otto Hintze, New York 1975.

J. GILISSEN

Le Régime représentatif avant 1790 en Belgique; Bruxelles (La Renaissance du Livre, Col. "Notre Passé") 1952.

"Essai d'étude comparative de la monocratie dans le passé", en *RSJB*, XX (1970), p. 5-135.

"Les états généraux des Pays de par deçà (1464-1632)", en *Assemblées d'états [500 ans de vie parlementaire en Belgique, 1464-1964]*; Leuden-Paris (Nauwelaerts, = "Anciens Pays et Assemblées d'États, t. XXXIII") 1965, p. 261-321.

"Les états généraux en Belgique et aux Pays-Bas sous l'Ancien Régime", en *RSJB*, XXIV (1966), p. 401-437.

Henri GILLES

Les États de Languedoc au XVe siècle. Thèse pour le doctorat en Droit présentée et soutenue le 30 Juin 1959, Toulouse (Privat / Univ. de Paris, Faculté Droit et Sciences Économiques) 1965.

| També. *Les États du Languedoc au XVe siècle*; Toulouse (E. Privat, "Bibliothèque méridionale, 2ème série, Tome XL") 1965.

François GILLIARD

"Gouvernés et gouvernants dans la Confédération helvétique, des origines à la fin de l'Ancien Régime", en *RSJB*, XXV, p. 139-161.

Andrés GIMÉNEZ SOLER

El poder judicial en la Corona de Aragón. Memoria leída en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona los días 16 de Febrero y 2 de Marzo de 1901;

Barcelona (Tipografía de la Casa provincial de Caridad) 1901.

També es .roba con: "El poder judicial en la Corona de Aragón", sesión 16 de febrero y de 2 de marzo 1901, en *Memorias RARLS*, VIII (1901), p. 33-112.

Onofre Bartomeu GINART

Reportori general, y breu sumari per orde alphabètic de totes les matèries dels Furs de València, fins les Corts del any 1604, inclusive, y dels Privilegis de dita Ciutat i Regne ... (Nofre Berthomeu Ginart); València (Pere Patricio Mey) 1608.

Emilio GIRALT RAVENTÓS

La population catalane de 1553 à 1717. L'immigration française et les autres facteurs de son développement, Paris (SEVPEN) 1960.

"En torno al precio del trigo en Barcelona durante el siglo XVI", en *Hispania*, XVIII, núm. 70 (1958), p. 38-61.

Pasquale del GIUDICE (dir.)

Storia del diritto italiano, pubblicata sotto la direzione di --; Frankfurt/Main / Firenze (Sauer & Auvermann KG / Lib. O. Gozzini) 1969 [reedició anastàtica]; 3 vols. en 5 toms.

Originariament

Vol. I, part 1, "Fonti. Legislazione e scienza giuridica dalla caduta dell'impero romano al secolo decimoquinto", d'Enrico BESTA, Milano (Ulrico Hoepli) 1923. Vol. I, part 2, "Fonti. Legislazione e scienza giuridica dalla caduta dell'impero romano al secolo decimosesto", d'Enrico BESTA, Milano (U. Hoepli) 1925. Vol. II, "Fonti. Legislazione e scienza giuridica dal secolo decimosesto ai giorni nostri", de Pasquale del GIUDICE, Milano (U. Hoepli) 1923. Vol. III, part 1, "Storia della procedura civile e criminale", de Giuseppe SALVIOLI; Milano (U. Hoepli) 1925. Vol. III, part 2, "Storia della procedura civile e criminale", de Giuseppe SALVIOLI, Milano (U. Hoepli) 1927.

Ricardo GÓNEZ RIVERO

El pase foral en Guipúzcoa en el siglo XVIII, San Sebastián (Publicaciones de la Diputación Foral de Guipúzcoa) 1982.

Benjamín GONZÁLEZ ALONSO

Sobre el estado y la administración en la Corona de Castilla en el antiguo régimen. Las Comunidades de Castilla y otros estudios, Madrid (Siglo XXI. "Historia") 1981.

"Las Comunidades de Castilla y la formación del estado absoluto", en *Sobre el estado y la administración ...*, p. 7-56.

Es l'edició de la ponència "Consideraciones en torno al Proyecto de «Ley Perpetua» de las Comunidades de Castilla, en los Actas del V Simposio «Toledo Renacentista», II, Toledo, 1989, p. 123 ss.

"Derecho e instituciones en la Castilla de los Austrias: notas sobre su consideración por la reciente doctrina históric-jurídica española", en *Hispania* ..., I, p. 87-133.

"La fórmula 'obedézcase pero no se cumpla' en el Derecho castellano en la Baja Edad Media", en *AHDE*, L (1980), p. 469-497.

"Poder regio, Cortes y régimen político en la Castilla bajomedieval (1252-1474)", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa* ..., II, p. 201-254.

"Reflexiones históricas sobre el Estado y la autonomía regional en España", en *Sobre el estado y la administración* ..., p. 235-265.

Es el text de la comunicació que féu a les III Jornadas de Estudios Andaluces. Fou publicada en la *Revista de Estudios Regionales*, vol. extraordinari II (1980), p. 21 ss.

Luis GONZÁLEZ ANTÓN

Las Cortes de Aragón, Zaragoza (Librería General, "Colección Aragón") 1978.

Las Cortes en la España del Antiguo Régimen, [Madrid-Zaragoza] (Institución Fernando el Católico / Siglo XXI (= publicació 1.213 de la Institución Fernando el Católico)) 1989.

"La Corona de Aragón: Régimen político y Cortes. Entre el mito y la revisión historiográfica", en *AHDE*, 56 (1986), p. 1017-1042.

Es el text de la comunicació que va presentar al XII Congrès d'Història de la Corona d'Aragó, publicat en: *Historiographie de la Couronne d'Aragon. Actes du XIIe Congrès d'histoire de la Couronne d'Aragon. Montpellier 26-29 septembre 1985*, Vol. III; Montpellier (s.l.), "Mémoires de la Société Archéologique de Montpellier, tome XVII" 1989, p. 61-61.

"Cortes de Aragón y Cortes de Castilla en el Antiguo Régimen", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa* ..., p. 633-676.

Eduardo GONZÁLEZ HURTEBISE

Guía histórico-descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón en Barcelona, Madrid (Tip. de la «Rev. de Arch., Bibl. y Museos») 1920.

Gener GONZALVO i BOU

La pau i treva a Catalunya. Origen de les Corts Catalanes, [Barcelona] (Ed. La Magrana / Institut Municipal d'Història, Ajuntament de Barcelona, "Curs d'Història de Catalunya, 12") [1986].

"Les assemblees de Pau i Treva i l'origen de la Cort General de Catalunya", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 71-78.

"Les constitucions de pau i treva", en *Documents jurídics ...*, p. 31-42.

Pierre GOUBERT

L'Ancien régime. Tome 1, La société (1969); *Tome 2, Les pouvoirs* (1973); Paris (A. Colin, Col. U. "Série Histoire Moderne"), (3ème ed.).

N'hi ha una versió espanyola: *El Antiguo Régimen* (1). Buenos Aires (Siglo XXI) 1971. La primera edició és de 1969. I també *El Antiguo Régimen. 2. Los poderes*, Madrid (Siglo XXI, "Historia") 1979. La primera edició és de 1973.

Francesc GRASES GKALLA

Epítome, o compendi de les principals diferències entre les lleys generals de Catalunya y los Capítols del Redrés o ordinacions del General de aquella...; Barcelona (Rafel Figueró) 1711.

| Se'n conserva el manuscrit a la Biblioteca de Catalunya (ms. 79).

Michael A. R. GRAVES

Early Tudor Parliaments 1485-1558, London / New York (Longman, "Seminar studies in history") [1990].

Elizabethan Parliaments, 1559-1601, London / New York (Longman, "Seminar studies in history") [1987].

The Tudor parliaments. Crown, Lords and Commons, 1485-1603, London / New York (Longman, "Studies in modern history") 1985.

Howard L. GRAY

The Influence of the Commons on Early legislation. A Study on the Fourteenth and Fifteenth Centuries, by --; Cambridge, Mass. (Harvard University Press [= "Harvard Historical Studies, xxxiv"]) 1932.

Gordon GRIFFITHS

Representative government in western Europe in the sixteenth century. Commentary and Documents for the Study of Corporative Constitutional History; Oxford (Clarendon Press) 1958.

Vivian R. GRUDER

"«No Taxation Without Representation»: The Assembly of Notables of 1787 And Political Ideology in France", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 263-279.

Grupo '77

La legislación del Antiguo Régimen, Madrid (Universidad Autónoma de Madrid, Departamento de Historia Contemporánea) 1932.

Konstanty GRZYBOWSKI

"Les éléments monarchiques en Pologne (XVIe - XVIIIe siècles)", en *RSJB*, XXI (1969), p. 699-725.

Ana Remedios GUEMBE RUÍZ

El Reino de Aragón según los registros de la llamada Real Cámara durante Carlos II de Austria, Zaragoza (Institución Fernando el Católico / CSIC, "Fuentes Históricas Aragonesas, 13, 14") 1984, 2 vols.

Bernard GUENÉE

States and Rulers in Later Medieval Europe, [Oxford / New York] (Basil Blackwell) [1985].

| Es la versió anglesa de *L'Occident aux XIVe et XVe siècles*, Paris (PUF) 1971 (en segona edició el 1981).

Lluís GUIA MARÍN

Cortes del reinado de Felipe IV. II. Cortes valencianas de 1645, Valencia (Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, "Monografías y fuentes, 10") 1984.

"Les Corts valencianes a l'edat moderna: les Corts de 1645", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 282-283.

J. A. GUY

"The Origins of the Petition of Right reconsidered", en *The Historical Journal*, 25 (1982), p. 289-312.

* H *

Earl Jefferson]. HAMILTON

American Treasure and the Price Revolution in Spain, 1501-1650, Cambridge / Massachusetts (Harvard University Press, "Harvard Economic Studies, XLIII") 1934.

| N'hi ha una versió castellana: *El tesoro americano y la revolución de los precios en España, 1501-1560*, Espuques de Llobregat (Ariel) 1975.

Money, Prices, and Wages in Valencia, Aragon, and Navarre, 1351-1500, Cambridge / Massachusetts (Harvard University Press, "Harvard Economic Studies, LI") 1936.

War and Prices in Spain, 1661-1800, Cambridge / Massachusetts (Harvard University Press, "Harvard Economic Studies, LXXXI") 1947

Alan HARDING

"Plaints and Bills in the History of English Law, mainly in the period 1250-1350", en Jaffyd JENKINS (ed.), *Legal History Studies 1972 ...*, p. 65-86.

G[erald]. L[eslie]. HARRIS

King, Parliament and Public Finance in Medieval England to 1369; Oxford (Clarendon Press) 1975.

"The Commons Petitions of 1340", en *EHR*, lxxviii (1963), p. 625-654.

"The formation of Parliament, 1272-1377", en DAVIES / DENTON (eds.), *The English Parliament in the Middle Ages*; Manchester (University Press) 1981, p. 29-60.

"Medieval Doctrines in the Debates on Supply, 1610-1629", en SHARPE (ed.), *Faction ...*, p. 73-103.

"Parliamentary taxation and the origins of appropriation of supply in England, 1207-1340", en *RSJB*, XXIV, p. 165-179.

"War and the Emergence of the English Parliament, 1297-1360", en *Journal of Medieval History*, 2 (1976), p. 35-56.

George L. HASKINS

The growth of English representative government, London (Geoffrey Cumberlege / Oxford University Press) 1948.

| Recull el seu article "Counsel and Consent ...".

"Counsel and Consent in the Thirteenth Century", en *Thought*, XV (1940), p. 247-267.

"The Petitions of Representatives in the Parliaments of Edward I", en *EHR*, liii (1938), p. 1-20.

"Three Early Petitions of the Commonalty", en *Speculum*, xii (1937), p. 314-318.

A. D. K. HAWKYARD

"The Wages of Members of Parliament 1509-1558", en *Parliamentary History*, 6 (2) [1987], p. 302-311.

Heinrich HEIDENHEIMER

Petrus Martyr Anglerius und sein Opus Epistolarum; Berlin 1881.

J[ohn]. B[ell]. HENNEMAN

Royal Taxation in Fourteenth Century France. The development of war financing, 1322-1356; Princeton, N.J., (Princeton University Press) 1971.

Royal taxation in Fourteenth Century France. The captivity and ransom of John II, 1356-1370; Philadelphia (American Philosophical Society) 1976.

"Editor's Introduction: Studies in the History Of Parliaments", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 151-180.

Ana HERNÁNDEZ CALLEJA

Vegeu Rafael CONDE.

"Tipología de los procesos de Cortes", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 62-70.

Rcsario HERRERO GUTIÉRREZ

"Materiales para el estudio de los parlamentos", (I), en *RDP*, núm. 18-19 (1983), p. 343-409; (II): núm. 22 (1986), p. 329-352. (III): núm. 23 (1986), p. 209-244.

António Manuel HESPANHA

História das instituições. Épocas medieval e moderna. Coimbra (Livraria Almedina) 1982.

Poder e instituições na Europa do antigo regime. Colectânea de textos, Lisboa (Fundação Calouste Gulbenkian) [1984].

R. W. K. HINTON

"English Constitutional Doctrines from the Fifteenth Century to the Seventeenth", en *E.H.R.*, LXXV, p. 410-25.

"English Constitutional Theories from Sir John Fortescue to Sir John Eliot", en *E.H.R.*, LXXV (1960), p. 410-421.

Otto HINTZE

Historia de las formas políticas, Madrid (Ed. de la Revista de Occidente, Biblioteca de política y sociología, Serie Major) 1968.

Es la traducció de diversos treballs de la versió original dels toms *Staat und Verfassung* (2ª ed., 1962) i *Soziologie und Geschichte* (2ª ed., 1964).

"Las condiciones historicouniversales de la constitución representativa" [1931], en *Historia de las formas políticas*, p. 103-153.

"La configuración de los Estados y el desarrollo constitucional. Estudio histórico-político" [1902], en *Historia de las formas políticas*, p. 15-35.

"Tipología de las instituciones estamentales de Occidente" [1930], en *Historia de las formas políticas*, p. 79-102

També: "Tipologia delle costituzioni attuali dell'Occidente", en G. d'ADDATINO, *Le Istituzioni parlamentari nell'Antico Régime*; Napoli (Guida ed., "Esperienze, 64") 1980, p. 83-104. Són versions de "Typologie der Ständischen Verfassungen des Abendlandes", en *Historische Zeitschrift*, 141 (1929), p. 229-248.

Hispania

Entre derechos propios y derechos nacionales. Acti dell'incontro di studio, Firenze-Lucca 25, 26, 27 maggio 1989, a cura di B. Clavero, P. Grossi, F. Tomás y Valiente, Milano (Giuffrè ed., "Per la storia del pensiero giuridico moderno, 34/35") 1990, 2 vols.

William]. S. HOLDSWORTH

A History of English Law, London (Methuen), 16 vols. + 2 d'índexs.

La 19 ed. s'inicia el 1903. N'hi ha diverses ed. revisades, en d'aleshores.

François HUGUET

Les États du Languedoc et le droit de doléance au XVIIème et au XVIIIème siècles (1656-1789). Mémoire présenté pour le Diplôme d'Études Supérieures d'Histoire du Droit ..., préparé sous la Direction de Monsieur le Doyen A. GOURON; Faculté de Droit et des Sciences Économiques, Université de Montpellier, 1972.

María Puy HUICI GORI

Las Cortes de Navarra durante la Edad Moderna, Madrid (Ed. Rialp [/ Institución Príncipe de Viana, Universidad de Navarra, Publicaciones de la Facultad de Filosofía y Letras del Estudio General de Navarra, "Colección Histórica, 5"]) 1963.

Béatrice F. HYSLOP

Répertoire critique des cahiers de doléances pour les états généraux de 1789; Paris (Lib. E. Leroux, "Collection de documents inédits sur histoire économique de la révolution française, publiés par le Ministère de l'éducation nationale") 1933.

Supplément au répertoire critique des cahiers de doléances pour les états généraux de 1789; Paris (Lib. E. Leroux, "Collection de documents inédits ...") 1952.

* I *

Aquilino IGLESIA FERREIRÓS

La creación del Derecho. Una historia del Derecho español. Lecciones. Fascículo 1, Barcelona (Ed. Gráficas Signo) 1987; Fascículo 2 i 3, Barcelona (Ed. Gráficas Signo) 1988.

| N'hi ha una segona edició en 2 vols., Barcelona (Ed. Gráficas Signo) 1988.

"Derecho municipal, derecho señorial, derecho regio", en *Historia. Instituciones. Documentos*, 4 (1977), p. 115-197.

"La difusión del Derecho Común en Cataluña", en Aquilino Iglesia Ferreirós (ed.), *El Dret Comú i Catalunya. Actes del I Simposi Internacional ...*, p. 95-279.

"Pau Claris y la soberanía nacional catalana. Notas", en *Actas del IV Symposium de Historia de la Administración*, [Madrid] (Instituto Nacional de Administración Pública) [1983], p. 401-450.

"La recepción del Derecho Común: estado de la cuestión e hipótesis de trabajo", en Aquilino Iglesia Ferreirós (ed.), *El Dret Comú i Catalunya. Actes del II Simposi Internacional ...*, p. 213-330.

"Saberes traslaticios", en *AHDE*, 51 (1981), p. 685-688.

Recensió a: "SOBREQÜÉS I VIDAL, Santiago: *Història de la producció del dret català fins al Decret de Nova Planta ...*", en *AHDE*, 49 (1979), p. 770-786.

Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.)

El Dret Comú i Catalunya. Actes del I Simposi Internacional, Barcelona, 25-26 de maig de 1990, Barcelona (Fundació Noguera, "Estudis, 2") 1991, pp. 335.

El Dret Comú i Catalunya. Actes del II Simposi Internacional, Barcelona, 31 de maig-1 de juny de 1991, Barcelona (Fundació Noguera, "Estudis, 3") 1992.

Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (dir.) / Sixto SÁNCHEZ-LAURO (ed.)

Centralismo y Autonomismo en los Siglos XVI y XVII / Homenaje al Profesor Jesús Lalinde Abadía, Barcelona (Universitat de Barcelona, Publicacions, "Col·lecció Homenajes") [1989].

José IGLESIES FORT

Distribució comarcal de la població catalana a la primera meitat del segle XVI, Barcelona (Societat Catalana de Geografia, IEC) 1957.

Es tracta de l'avenç d'una part de les conclusions de l'estudi de l'autor "El poblament a Catalunya en el segle XVI" guanyador del premi Francesc Cambó el 1952, basat sobre els fogatges dels anys 1497, 1515 i 1523.

El fogatge de 1553. Estudis i transcripció, Barcelona (Fundació Salvador Vives Casajoana) 1979-1981, 3 vols.

"Com es fa un fogatge?", en *VIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Montblanc 1966*, Granollers (Ed. Montblanc) 1967, p. 139-160.

| es referit al fogatge de 1496.

"El fogaje de 1365-1370. Contribución al conocimiento de la población de Cataluña en la segunda mitad del siglo XIV", en *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, 3ª época, XXXIV (1962), p. 247-356.

* J *

Dafydd JENKINS (ed.)

Legal history studies 1972. Papers presented to the Legal History Conference, Aberystwyth, 18-21 July 1972, Cardiff (University of Wales Press) 1975.

J. E. A. JOLLIFFE

The constitutional history of medieval England from the English Settlement to 1485, London (Adam and Charles Black) 1937.

| N'hi ha reedicions posteriors.

W. R. JONES

"Bishops, politics and the two laws: the *gravamina* of the English clergy, 1237-1399", en *Speculum*, XLI (1966), p. 209-245.

* K *

Ernst H. KANTOROWICZ

Los dos cuerpos del rey. Un estudio de teología política medieval; Madrid (Alianza Ed., "Alianza Universidad, 441") 1985.

| Edició castellana de la seva obra *The King's Two Bodies. A Study in Medieval Political Theology*, Princeton (University Press) 1957.

David Lindsay KEIR

The constitutional history of modern Britain, 1485-1937,
London (Adam & Charles Black) 1948, 3a ed.

| La 1a ed. és de 1938.

E[ric]. W[aldram]. KEMP

Counsel and Consent. Aspects of the government of the Church as exemplified in the history of the English Provincial Synods; London ("The Bampton Lectures for 1960") 1961.

J. P. KENYON

The Stuart Constitution. 1603-1688. Documents and commentary. Edited and introduced by --; Cambridge (Cambridge University Press) 1987, 2a ed.

| La 1a ed. és de 1966.

Fritz KERN

Kingship and Law in the Middle Ages. I. The Divine Right of Kings and the Right of Resistance in the early Middle Ages. II. Law and Constitution in the Middle Ages, Translated with an introduction by S. B. Chrimes; Oxford (Basil Blackwell) 1948.

| Es reedició de l'obra de 1939. N'hi ha una edició (incompleta) espanyola: *Derechos del rey y derechos del pueblo*. Traducción y estudio preliminar por Angel López-Amo, Madrid (Ed. Rialp [= "Biblioteca del pensamiento actual"]) 1955.

H[elmut]. G[eorg]. KOENIGSBERGER

Dominium Regale or Dominium Politicum et Regale: Monarchies and Parliaments in Early Modern Europe, Inaugural lecture, King's College, London 1975.

| N'hi ha una versió castellana: "Dominium regale o dominium politicum et regale. Monarquías y parlamentos en la Europa moderna" en *Revista de las Cortes Generales*, núm 3 (1984), p. 87-120, que reproduïa la que aparegué al *Boletín de la Real Academia de la Historia*, t. 174 (set-des 1977), p. 461-493.

Estates and revolutions. Essays in Early Modern European History, Ithaca & London (Cornell University Press [= "Studies presented to the International ..., XL"]) 1971.

La práctica del Imperio, Madrid (Alianza, "Alianza Universidad, 574) 1989.

| Traducció de la seva obra *The Practice of the Empire*, publicada el 1969 per Cornell University Press. La versió castellana compta amb un pròleg de J. M. Batista i Roca, i amb un epíleg de Pablo Fernández Albaladejo.

"The Italian Parliaments from their origins to the end of the Eighteenth century", en *(The) Journal of Italian History*, I, n. 1 (1978), p. 18-49.

| Anteriorment en: *Anticors Pays et Assemblées d'États*, LXX (1977), p. 99-119; i també, en versió italiana, en *Annali della Storia d'Italia*, Torino 1978, I, p. 575-613.

"Introduction: State and Society in Early Modern Europe (Fifteenth to Seventeenth Centuries)", en *Estates and revolutions ...*, p. 1-18.

"The Parliament of Piedmont during the Renaissance, 1460-1560"; en *IX International Congress of Historical Sciences*, Paris 1950, Louvain (Bibliothèque de l'Université [= "Studies presented to the International ... , XI"]) 1952, p. 67-121.

| Reimprés en *Estates & Revolutions ...*, p. 19-79.

"The Parliament of Sicily and the Spanish Empire", en *Album J. Balon*; Namur 1968, p. 321-333.

| N'hi ha una edició anterior, de 1967; Recollit en *Estates and revolutions ...*, p. 80-93.

"The Powers of Deputies in Sixteenth-Century Assemblies", en *Estates and revolutions...*, p. 176-210.

"The States-General of the Netherlands before the Revolt", en *Estates and revolutions...*, p. 125-143.

| Anteriorment en: *Xe Congrès international des Sciences Historiques, Rome 1955*. [= "Études présentées à la Commission ... XVIII" (1955)], p. 141-158.

H[elmut]. G[eorg]. KOENIGSBERGER / George L. MOSSE

Europe in the Sixteenth Century, London & New York 1968.

| N'hi ha una traducció a l'espanyol. *Europa en el Siglo XVI*, Madrid (Aguilar) 1974.

Stalishaw KONOPCZYŃSKI

Le liberum veto. Étude sur le développement du principe majoritaire; Paris (Institut d'études slaves de l'Université de Paris, Bibliothèque poionaise, t. II) 1930.

Jacques KRYNEN

Idéal du prince et pouvoir royal en France à la fin du moyen age (1380-1440), Étude de la littérature politique du temps, Paris (A. et J. Picard) [1981].

| N'hi ha una ressenya en: *Revue Historique de Droit Français et Stranger*, 61e (1983), p. 89-91.

Jacques KUBLER

L'origine de la perpétuité des offices royaux. Recherches sur la fonction publique sous l'Ancien Régime; Nancy (Publications du Centre d'Histoire du Droit Lorrain), 1958.